

'HISTORICI ZIJN NIET NOODZAKELIJK DATUMFREAKS'

Geen Boekenbeurs zonder een boek over de stad van de *señores*. In *365 dagen Antwerpen* diepen de schrijvende historici Jan Lampo en Marie-Anne Wilssens voor elke dag een verhaal op. 'Sommige dagen van het jaar lijken grote gebeurtenissen aan te zuigen. Maar wat is er in godsnaam ooit gebeurd op vijf januari?'

woord Ive Van Orshoven beeld Greetje Van Buggenhout

Ja, wat is er ooit gebeurd op die dag?

Marie-Anne Wilssens: 'Ik ben het ondertussen vergeten, zo spectaculair was het. (*lacht*) Als je zo'n boek maakt, zijn de eerste 300 dagen een makkie. De volgende vijftig kosten bloed, zweet en tranen, bij de laatste vijf krijg je zin om zelfmoord te plegen. Bovendien moest er bij elke gebeurtenis een illustratie worden gevonden. Gelukkig konden we rekenen op de vindingrijkheid van de mensen van het Felixarchief en de rijkdom van het archief. Bij het schrijven was er gelukkig Jan Lampo. We hebben allebei geschiedenis gestudeerd in Antwerpen. Jan kende het onderwerp, schrijft goed en snel, want er was nogal wat tijdsdruk.'

Wie heeft nieuwjaarsdag voor zijn rekening genomen?

Jan Lampo: 'Ik. Op de eerste januari van 1800 is het eerste schip het Bonapartedok binnengevaren. Napoleon is heel belangrijk geweest in de heropleving van Antwerpen. Na de Gouden Eeuw ging het tot de negentiende eeuw immers alleen maar

Jan Lampo en Marie-Anne Wilssens: 'De eerste 300 dagen zijn een makkie, daarna is het afzien.'

november jullie?

Wilssens: 'Wacht even... Ik weet het niet. Zeven november zegt me meer. Dan is in 1911 Lenin komen spreken op het Zuid. Op vraag van Russische studenten, waarvan er veel naar het Hoger Handelsinstituut in de Schildersstraat gingen, is hij langs Antwerpen gepasseerd om

waaronder veel huurlingen, waren al lange tijd niet meer uitbetaald. Zij zijn beginnen plunderen.'

Volgens de legende dronken de honden uit de plassen bloed.

Lampo: 'De furie is in de geschriften fel overdreven. Er zouden tienduizend doden geweest zijn. Volgens de begrafenisregisters waren er dat hooguit enkele tientallen. Dat neemt niet weg dat het voor Antwerpen een trauma was: het nieuwe stadshuis ging in vlammen op.'

DE DOOD VAN CLAUS

Heeft de stad nog andere littekens op de ziel?

Lampo: 'De V2 op Cinema Rex tijdens de Tweede Wereldoorlog. Of de Zeppelinbombardementen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Het Belgische leger had zich teruggetrokken op de meest versterkte plaats van het land: Antwerpen. Het was de bedoeling daar te wachten tot er Engelse versterking kwam. Winston Churchill is toen de stad persoonlijk een hart onder de riem komen steken. Na hevige gevechten hebben de Duitsers de stad dan toch ingenomen.'

Wilssens: 'Het was heel mooi

om daar documenten over te vinden. Een paar stukken uit Engelse kranten zijn wel goed bewaard. Antwerpen zat toen vol buitenlandse correspondenten. De stad was echt het Bagdad van 1914.'

Is heel jullie boek zo spectaculair?

Lampo: 'Nee, op sommige dagen is er al die eeuwen gewoon niets gebeurd. Dan heb je geluk als het de geboorte- of sterfdatum is van een bekende figuur. We hebben daar wel niet in overdreven. De uitgeverij vroeg of ik er de dood van Hugo Claus niet wou in zetten. Claus heeft wel in Antwerpen gewoond, maar hij hoort toch meer thuis bij Kortrijk.'

Wilssens: 'Ik wou trouwens je vader (*Hubert Lampo, nvdr*) ook in het boek opnemen, maar dat kwam niet goed uit.'

Lampo: 'Niet erg. Hoewel hij het zou verdienen. Ik heb de indruk dat mijn vader te snel wordt vergeten. Hij heeft van alle naoorlogse schrijvers het meest over Antwerpen geschreven.'

Marie-Anne Wilssens: 'Antwerpen heeft veel te danken aan figuren met bloed aan de handen'

bergaf. Toen Napoleon Antwerpen voor de eerste keer bezocht, zag het er troosteloos uit. Hij vergeleek het met een ontwikkelingsland. Hij liet de haven moderniseren. Hij zag Antwerpen als een militair steunpunt, 'een pistool gericht op het hart van Engeland'. Die dokken zijn de eerste uitbreiding van de haven naar het noorden.'

Wilssens: 'Blijkbaar heeft Antwerpen veel te danken aan figuren met bloed aan de handen. Ook Leopold II is heel belangrijk geweest voor de uitbreiding van de haven, denk maar aan de activiteiten verbonden met Congo.'

een lezing te geven. Dat was in café De Corluy in de Kasteelpleinstraat. Heel rood Russisch Antwerpen moet daar aanwezig geweest zijn, van bloedrood tot lichtrood. Achteraf heeft Lenin aan de kaaien de boot naar Engeland genomen. Maar die vierde november?'

PLASSEN BLOED

De Spaanse furie!

Wilssens: 'Dat heb jij toch behandeld?'

Lampo: 'Juist. Maar het is niet omdat je geschiedenis hebt gestudeerd dat je een datumfreak bent, hé. Die furie was een dramatische gebeurtenis. De Spaanse soldaten